

מסורת הש"ס

ז:

קרבן

מצרפינ שקלים פרק שני שקלים

הערה

א) שבת פ"ה הל"ז וקדושין פ"א הל"ז, ב) למה לי שאני כרישין כחושין, ג) תילת והיה לימא בתקפתא, ד) ירושלמי ברכות פ"ב הל"א ור"ה פ"א הל"א ומו"ק פרק ג הל"ז ודברים רבה פ"ה, ה) טובס מט, ב, ו) ברכות ז ע"ג, ו) שם טז ח.

עין משפט

נר מצוה

א א מיי פרק ג משקלים הל"ה:

ב ב מיי פרק ו מנסרות הל"ח:

ג ג מיי פ"ד מיי"ט הלכה כ"ו ופ"ב מחגיגה הלכה ט:

ד ד מיי פרק ו מנסרות הל"ח:

נוסחת הבבלי

(א) ד גזיל אמר כי:
(ב) פלגא גזי יו כי:
(ג) ר' תנחם בר חייה כרי כי:
(ד) עובר תמן כי:

הגהות הגר"א

[א] ל"ל אף דוד: [ב] ל"ל מה כתיב והיה כי ימלאו ימיו ושבתא את אבותיך וי: [ג] מלת גזיר מיתר ו"ל אלא להקריב קרבנות להקריב:

ציון ירושלמים

כל העושהה שבלו עובר בבל תאחר. עיי רמב"ם פרק יד ממעשר"ק ה"ג שכתב סתם מעשרות ולא הוכיר מעשר בהמה. ועיי תוס' ר"ה ד ד"ה למעשרות (היה היה תרומה וביטורים:

גליון הש"ס

[א] עיי תוס' ר"ה דף ד ע"ה ד"ה ומעשרות ו"ע"ע שלח הביטוי דכתי הידוש"ל ונבואר דכתי הידוש"ל עיין ק"ע שפירשו דחוק ופלגא דר"י בל ילין טעם אמאי קבעו זמן ט"ו יום קודם הנה ללכל העומדים שנאמרו בזה היה מקום להקדים הזמן או לאחורו אחי ימים. והנה בל ר"י ליישב בדמאת הדבר קשה היה הטללים אחר פרס ההג עובר על צ"ת ועכ"פ על ע"ה ובא"ה שמה ועיי גטי"א ב"ה"ה דף ד' אמנם הדבר נכון דכתי אמרו בתענית דף כ"י ט"ו יום אחר חמ"ט כדי שישנו אחריין ששפיראל לנהר פרט. וא"כ כיון שאותן שיצאו מנהר פרט לירושלים נמשך ללינתן ט"ו יום דהיינו פרס ההג ואותן אין עוברים על הטללים אח"כ כיון שאין יכולין להציץ עמהם ולכן קבעו זמן י"ז שאלו זמן קצוב עלו וכעס שאלו אין עוברים כי כל ישראל אין עוברים משא"כ אם היו מקדימין או היו עוברים על הנה"ל לאח"כ וגם אם יקריבו לא יוכלו להציא הבאים מרחוק ט"ו יום מירושלים חזו דבל דהמשהה טעלו עובר בצ"ת לכן קבעו זמן זה ח"כ:

לפי שיש תורת כלי עליו ומותר לנטולו: פ"ג ור"י בן קוסמא שמו אמר סמחיה אם לא הוה כהנ"ג זס ע"ה. הרי דאין לכעוס על דברים הנעשים בזהמ"ד: וחזר ר"י ואמר **הכדיון מחזירים**. וכי מה אחס מדמיון נדון שלפנינו להחס דהחס חכרים היו ולא היה להם לכעוס אבל ר"א תלמידו הוא ומותר לי לכעוס עליו: בן זאב יהושע. העיד עליו המקרא שכל מה שעשה מפי משה עשה אפילו מה שאמר סתם שהרי אי אפשר בכל דבר ודבר שאמר יהושע אמר כך אמר משה ואפילו הכי אסחיד קרא דמפי משה הוה אלא שהכל יודעין וכו': **מאי כונו האי**. דקפיד על ר"א שלא אמר הלכה משמו: ומשני **דעני וכו'**. שר"ה שיאמר שמועה משמו אף לאחר מיתתו ואם בחייו לא יאמרו משמו כ"ש לאחר מותו: **שיאה חי וקיים לעולמים**. בזה"ל הרי אמר הודיעני ה' קלי ומדת ימי מה היא: **רוחשום**. נעות: **דובב שפטי ישנים**. רישיה דקרא וחמך ביין הטוב הולך לדודי למישרים: **כומר**. כלי שמויחזין בו ענבים עד שמתחממין והיין נוט לאתא: **דובב**. היין רוחש וענ ויורא למעלה: **קונידטין**. כוס של דבש עם יין ופלפלין: **חמר עטיק**. יין יקן: **אע"ג**. שכבר עבר זמן מה ששטה עד"ין טעמו בציו ובהא פליגי מ"ד כמאן דשטה קונידטין בעינן נמי שעשה מעשים טובים בעוה"ז כמו שיש בקונידטין עוד בשמים טובים אבל חמירת הלכה לאחד לא מנחי ומ"ד כמאן דשטה חמר עתיק לעולם מהניו לא חמירת ההלכה שיהי שפתומיו דונבות בקבר: פ"ג רב גזיל **אמר האומר שמועה בשם אומרים וכו'**. יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שע"י בן יגיד הדבר על אופנו דעיקר הלימוד מרבו בראיית פנים דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך: **אף כללם**. שעומד דמיונו והיינו כלם של רבו יתנגד האיש האומר השמועה: פ"ג כתיב **רב אדם וכו'** וס **שאר כל אדם**. וה"פ רוב בני אדם יקרא איש מורמו ואינו מקפיד לומר בשם האומרו. ל"א הרב שנבאס למור מ מהו שיהיה על לשונו שיאמרו שמועות משמו מפי השמועה בלבד בן פירש ב"פה מראה וראשון נראה לי: זס ר"ו. שאינו אומר שמועה בשם אדם אלא אי"כ נחמתינו לו מי אמרה: פ"ג דאמר ר"ז **יוס און לרישין חוששין לשמעתיהם דרב שס**. וכו"ה ב"פ קמא דשבת וה"פ אין אלו כרישין לחוס לשמועות שאמר עד שעת בשם הגדולים: דהוא **גברא מפסחא**. שעניו סמומות וכמו שקורין לסומא כגי נהור כך קורין אותו מפסחא לשון פסוח וכיון שאינו יכול לראות האגדו שמועם מפייהם ואפשר שמה אינש אחרינה והוא טועה בטענית קלף בן פירש ביי"מ ונראה כיון שאינו רואה אינו יכול לכוין הדברים שהרי אי אפשר לו לאמרה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו שהרי לא ראה אותו מעולם הלכן כך סומכין עליו בזה: פ"ג חסין ר' **נבר פוד דאס דאס שמעמא משמיה**. וה"פ וכי מכיר אמה לבר פדה שאמה אומר שמועה משמו שמה המגידים לך משמו מקרים. ל"א שמה בר פדה לא אמרה אלא אינש אחרינה אמרה: א"ל **א"ר אמרה משמיה**. ומוקמו שאינו משקר: אין דור שאין בו ולינאם. משום דעני מיימר שגדורו של דוד היו לינאם והוא היה שמה במיתתו לכן מיימי דוד היה הכא: **א"ע"ג יבנה ב"ה**. משום דהקב"ה אמר לו רק אמה לא יבנה הבית נמלא חיי דוד מעבדין בניו בזה"מ והיו אומרים ממני ימותו ויבנה ביהמ"ק: **יבנה עלי**. שכן שבעה הוא יבא עלי כן וכן אם לא כשדבריו כן הוא: **שםחיה באומרים לי יוס ב' נלך**. אע"ג שמתחת תליה בו כמו שמלניו בזהמה במלחמת המדן: והוי כי ימלאו ימיו וכו'. קרא יתירא הוא דה"מ למכתב והיה כי תשכח או כי תלך אז אבותיך והיה כי ימלאו ימיו ל"ל: **ימים שנמים אלו מונח** לך. א"ע"ג ש"ע אריכת ימיו ומתעבד בנין הבית אינו ממלא לך שנותין מיוס ליוס שמעשו חגיגין לפני הקב"ה מגבין בית המקדש:

הדרין עלך מצרפינ שקלים

הלכה א מתני' בשלשה פקדים כשהם כרומים אה שלשה. שבה היו נותנין **בפרום הפסח**. ט"ו יום קודם המועד ובגמ' מפרשו: **וכן גרומם על מעשר בהמה**. ג' פקדים אלו הן ג' גרומט על מעשר בהמה שומנים אלו קבעו חכמים לגרמ בהמה שנוולדו וכמו שהגורן קובעת למעשר דגן כך זומנים אלו קובעות לאסור בהמהות שנוולדו כאחלה עד שעשר אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שאל שיער וטעם שקבעו חכמים ג' זומנים אלו וגם במאי פליגי הני תנאי מפרש בגמ' ג' **גב' כל דסגינן**. כל היכא דמנן פרס פירושו המחלה וס"ג המחלה מבלשמי יום שקודם המועד שדורשין בהלכות המועד: **מפני שהן פרקי לידה**. הא דמנן וכן גרומט למעשר בהמה היינו טעמא לפי שזומנים הללו בהמהות וילדות שיש בהמות שמנכירות לילד קודם פסק ויש בהמות שמאחרות עד בין פסק העלרת ויש שמאחרות עד בין העלרת לחג: **כדי שפסא בהמה מלויה לעולי רגלים**. דכיון דאין זמן לעשר הבהמות עד פרום הרגלים משהי אינשי בהמות עד אותו זמן דלא לשחטיניהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ומלאא שיהו בהמות מלויות לעולי רגלים למהן זמן בין לקרבנות: **שלא יבא לידו כל פסח**. שמתוך שהוא מורס סמוך לרגלים לא יסכה מלהקריבין א"ר אם לא יעשר כל פסם סמוך לרגל כי אם בפסם אחת יעשר כל בהמותיו לא יבא כל מעשרותיו ברגל הראשון לירושלים כי רב ממנו לאכלם ברגל א' ומוחק כן הוא משהיה אותן בציתו ויבא לידו כל פסח: **כל המשהה טעלו עונה**.

הלכה א מתני' בשלשה פקדים כשהם כרומים אה שלשה. שבה היו נותנין

כל השקלים ותרומין מונח ג' קופות כדמנן בספא: **בפרום הפסח**. ט"ו יום קודם המועד ובגמ' מפרשו: **וכן גרומם על מעשר בהמה**. ג' פקדים אלו הן ג' גרומט על מעשר בהמה שומנים אלו קבעו חכמים לגרמ בהמה שנוולדו וכמו שהגורן קובעת למעשר דגן כך זומנים אלו קובעות לאסור בהמהות שנוולדו כאחלה עד שעשר אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שאל שיער וטעם שקבעו חכמים ג' זומנים אלו וגם במאי פליגי הני תנאי מפרש בגמ' ג' **גב' כל דסגינן**. כל היכא דמנן פרס פירושו המחלה וס"ג המחלה מבלשמי יום שקודם המועד שדורשין בהלכות המועד: **מפני שהן פרקי לידה**. הא דמנן וכן גרומט למעשר בהמה היינו טעמא לפי שזומנים הללו בהמהות וילדות שיש בהמות שמנכירות לילד קודם פסק ויש בהמות שמאחרות עד בין פסק העלרת ויש שמאחרות עד בין העלרת לחג: **כדי שפסא בהמה מלויה לעולי רגלים**. דכיון דאין זמן לעשר הבהמות עד פרום הרגלים משהי אינשי בהמות עד אותו זמן דלא לשחטיניהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ומלאא שיהו בהמות מלויות לעולי רגלים למהן זמן בין לקרבנות: **שלא יבא לידו כל פסח**. שמתוך שהוא מורס סמוך לרגלים לא יסכה מלהקריבין א"ר אם לא יעשר כל פסם סמוך לרגל כי אם בפסם אחת יעשר כל בהמותיו לא יבא כל מעשרותיו ברגל הראשון לירושלים כי רב ממנו לאכלם ברגל א' ומוחק כן הוא משהיה אותן בציתו ויבא לידו כל פסח: **כל המשהה טעלו עונה**.

משנת אליהו
י"ד סי' רמ"ב סעיף ט"ז ד' דעות. וריבנו הגאון כמד להשוות ירושלמי ובבלי והביא מירושלמי דהאי להיפך דהא קפיד ר"י וכו לא דיע בהדיחא וגם ריב"א לא הסיך לו מבדיחא אלא א"ל אינו משמע אינון לבד ומלך המנהג ומ"ש בשבת פ"ט כלום יש עבד י

1. כאשר צוה יי את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא תסיר דבר מכל אשר צוה יי את משה: יהושע יא טו
2. אגורה באהלקך עולמים אחסה בסתר בגגך: שקל: ומהא ס' א
3. וחבר ביין והטוב דולף ללודי למישרים דובב שפתי ישנים: שיר השירים ז י
4. אר בצלם יתהלך איש אר הבל יתקין יצבר ולא ידע מי אספה:

רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן קרעו ס"ד אלא שנקרע ספר תורה והיה שם זקן א' ורבי יוסי בן קסמא שמו אמר תמיהני אם לא הוה בהכ"ג זה בית ע"ז וחזר ואמר הכדיון מחבירה נכנסם לפניו רבי יעקב בר אריא א"ל כתיב יבאשר צוה ה' את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וגו' וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש היה אומר כך אמר משה אלא יהושע יושב ודורש ויודעין הכל שהתורה של משה היא אף אתה אליעזר יושב ודורש והכל יודעין שהתורה שלך היא אמר להן מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי בחרינו ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דימרון שמעתא משמיה אלא דאף דוד ביקש עליה רחמים שנאמר **אגורה באהלקך עולמים** אחסה בסתר כנפוך סלה וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקים לעולמים אלא כך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע אוכה שיהו דברי נאמרוין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמועון בן גזירא בשם ר' יצחק אמר כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשות עמו בקבר שנאמר **והחכך כיון הטוב וגו'** דובב שפתי ישנים מה כומר של ענבים זה כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב אף שפתותיהם של צדיקים כיון שאומרין דבר הלכה מפייהם של צדיקים שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר מה הנאה לו בר גזירא אמר כהדיון דשתי קונידטין רבי יצחק אמר כהדיון דשתי חמיר עתיק (אע"ג דלית ליה) אע"ג דשתי ליה טעמא בפומא. (א רב) גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שנאמר **אך בצלם יתהלך איש כתיב** **רב אדם יקרא איש חסדו זה שאר כל אדם ואיש אמונים מי ימצא זה רבי ועזירא דא"ר ועזירא ליתנן צריכון חששין לשמעתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחא אמר ליה ר' ועזירא לרבי אסי חכים רבי לבר פתייא דאת אמר שמעתא משמיה אמר ליה ר"י אמרה משמיה א"ל ר' ועזירא לר' אסי חכים ר' לרב דאת אמר שמעתתא משמיה א"ל ר' ארא בר אהבה אמרה משמיה אין דור שאין בו ליצנין כדוריו של דוד מה היו פרוצי הדור עושין היו הורכבין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו דוד דוד אימתי יבנה בהמ"ק אימתי בית ה' נלך והיה דוד אומר אע"פ שמתכוונין להכיעיסני יבא עלי אם לא הייתי שמוח בדבריהם דכתיב **שמחתי באומרים לי בית ה' נבדו** **והיה כי ימלאו ימיו ושכתב את אבותיך אמר** **לו הקב"ה לדוד ימים שלמים אני מונה לך ולא ימים חסרים כלום שלמה בנך יבנה בה"מ אלא להקריב וקרבנות ציבור חביב** עלי צדקה ומשפט שאתה עושה וותר מן הקרבן שנא' **עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מובח:****

הדרין עלך מצרפינ שקלים

הלכה א מתני' א"בשלשה פקדים כשהם כרומים אה שלשה. שבה היו נותנין **בפרום הפסח**. ט"ו יום קודם המועד ובגמ' מפרשו: **וכן גרומם על מעשר בהמה**. ג' פקדים אלו הן ג' גרומט על מעשר בהמה שומנים אלו קבעו חכמים לגרמ בהמה שנוולדו וכמו שהגורן קובעת למעשר דגן כך זומנים אלו קובעות לאסור בהמהות שנוולדו כאחלה עד שעשר אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שאל שיער וטעם שקבעו חכמים ג' זומנים אלו קובעות לאסור בהמהות שנוולדו כאחלה עד שעשר אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שאל שיער וטעם שקבעו חכמים ג' זומנים אלו וגם במאי פליגי הני תנאי מפרש בגמ' ג' **גב' כל דסגינן**. כל היכא דמנן פרס פירושו המחלה וס"ג המחלה מבלשמי יום שקודם המועד שדורשין בהלכות המועד: **מפני שהן פרקי לידה**. הא דמנן וכן גרומט למעשר בהמה היינו טעמא לפי שזומנים הללו בהמהות וילדות שיש בהמות שמנכירות לילד קודם פסק ויש בהמות שמאחרות עד בין פסק העלרת ויש שמאחרות עד בין העלרת לחג: **כדי שפסא בהמה מלויה לעולי רגלים**. דכיון דאין זמן לעשר הבהמות עד פרום הרגלים משהי אינשי בהמות עד אותו זמן דלא לשחטיניהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ומלאא שיהו בהמות מלויות לעולי רגלים למהן זמן בין לקרבנות: **שלא יבא לידו כל פסח**. שמתוך שהוא מורס סמוך לרגלים לא יסכה מלהקריבין א"ר אם לא יעשר כל פסם סמוך לרגל כי אם בפסם אחת יעשר כל בהמותיו לא יבא כל מעשרותיו ברגל הראשון לירושלים כי רב ממנו לאכלם ברגל א' ומוחק כן הוא משהיה אותן בציתו ויבא לידו כל פסח: **כל המשהה טעלו עונה**.

משנת אליהו
י"ד סי' רמ"ב סעיף ט"ז ד' דעות. וריבנו הגאון כמד להשוות ירושלמי ובבלי והביא מירושלמי דהאי להיפך דהא קפיד ר"י וכו לא דיע בהדיחא וגם ריב"א לא הסיך לו מבדיחא אלא א"ל אינו משמע אינון לבד ומלך המנהג ומ"ש בשבת פ"ט כלום יש עבד י

תורה אור השלם
תהלים טז ז
5. רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא: משלי כ ו
6. שיר המעלות ללוד שמחתי באמרים לי בית יי נלך: תהלים קכב א
7. כי ימלאו ימיו ושכתב את אבותיך והקדימתי את ורעך אחרריך אשר יצא ממעריך והקדימתי את מלכותו: ש"ב ז, יב
8. עשה צדקה ומשפט נבחר לך מקדש: משלי כ ג

רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן קרעו ס"ד אלא שנקרע ספר תורה והיה שם זקן א' ורבי יוסי בן קסמא שמו אמר תמיהני אם לא הוה בהכ"ג זה בית ע"ז וחזר ואמר הכדיון מחבירה נכנסם לפניו רבי יעקב בר אריא א"ל כתיב יבאשר צוה ה' את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וגו' וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש היה אומר כך אמר משה אלא יהושע יושב ודורש ויודעין הכל שהתורה של משה היא אף אתה אליעזר יושב ודורש והכל יודעין שהתורה שלך היא אמר להן מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי בחרינו ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דימרון שמעתא משמיה אלא דאף דוד ביקש עליה רחמים שנאמר **אגורה באהלקך עולמים** אחסה בסתר כנפוך סלה וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקים לעולמים אלא כך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע אוכה שיהו דברי נאמרוין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמועון בן גזירא בשם ר' יצחק אמר כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשות עמו בקבר שנאמר **והחכך כיון הטוב וגו'** דובב שפתי ישנים מה כומר של ענבים זה כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב אף שפתותיהם של צדיקים כיון שאומרין דבר הלכה מפייהם של צדיקים שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר מה הנאה לו בר גזירא אמר כהדיון דשתי קונידטין רבי יצחק אמר כהדיון דשתי חמיר עתיק (אע"ג דלית ליה) אע"ג דשתי ליה טעמא בפומא. (א רב) גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שנאמר **אך בצלם יתהלך איש כתיב** **רב אדם יקרא איש חסדו זה שאר כל אדם ואיש אמונים מי ימצא זה רבי ועזירא דא"ר ועזירא ליתנן צריכון חששין לשמעתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחא אמר ליה ר' ועזירא לרבי אסי חכים רבי לבר פתייא דאת אמר שמעתא משמיה אמר ליה ר"י אמרה משמיה א"ל ר' ועזירא לר' אסי חכים ר' לרב דאת אמר שמעתתא משמיה א"ל ר' ארא בר אהבה אמרה משמיה אין דור שאין בו ליצנין כדוריו של דוד מה היו פרוצי הדור עושין היו הורכבין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו דוד דוד אימתי יבנה בהמ"ק אימתי בית ה' נלך והיה דוד אומר אע"פ שמתכוונין להכיעיסני יבא עלי אם לא הייתי שמוח בדבריהם דכתיב **שמחתי באומרים לי בית ה' נבדו** **והיה כי ימלאו ימיו ושכתב את אבותיך אמר** **לו הקב"ה לדוד ימים שלמים אני מונה לך ולא ימים חסרים כלום שלמה בנך יבנה בה"מ אלא להקריב וקרבנות ציבור חביב** עלי צדקה ומשפט שאתה עושה וותר מן הקרבן שנא' **עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מובח:****

ריבב"ל
מתני' בשלשה פקדים כרומים אה שלשה. מחלה היו מניחין השקלים בשופרות שהיו במקדש כדמנן בפרקין דלעיל נתמלאו השופרות מניחין כל הכסף בלשה זוג' פקדים הללו תורמין ג' קופות וכל קופה מחזקת ג' סאין והיא נקראת תרומה: **בפרום הפסח**. ירושלמי א"ר אבהו כל הן דמנינן פרס פלגא דהיינו ט"ו יום קודם לפסח שהן חזי מל' יום שדורשין בהלכות פסח קודם לפסח והן גרומט למעשר בהמה שנמחייב לעשין כתבואה שנמחייבה בגורן בתרומה לאחר שנעשה כרי. ירושלמי א"ר יוחנן מפני שהם פרקי לידה יש מהן שמנכירות סמוך לפסח ויש מהן שמאחרות אחר פסח ר' אחא ור' תנחום בשם ריב"ל כדי שפסא בהמה מלויה לעולי רגלים והכי איתא בנכורות ב' בתרא: **בן עזאי אומר ככ"ט בחדר כו'**. במאי קא מפלגי ר"ע סבר אדר סמוך לניסן זומנין חסר זומנין מלא זומנין דמקלע ביום ל' חומנין דמקלע ביום כ"ט משה"ל אין קבע ליה זמן וכן עזאי סבר אדר סמוך לניסן לעולם חסר והלכן קבע ליה ככ"ט שהן ט"ו יום קודם לרגל בחדא בסיון איידי דלא נפישי בהמות לעשר שרובן יולדות בחדר ונתעשרו ככר אי אמרת ליקדום יולדות קודם בחדר דלמי רגל שלמי: **ככ"ט בחדר** בן עזאי לטעמיה דאמר האלוים מתעשרין לעלמן דמספקא ליה אי אחד באלול ר"ה למעשר בהמה אי אחד בסיון למעשר דנ"ה למעשר בהמה ופריך ליעשרניהו ביום ל' בחד זומנין דמחסידי ליה לבא זוענין למעבד היכרא דחדש ולשון דכדכתי עשר תעשר את כל תבואת ורעך אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכו' שנה שנה כל אחד ואחד בתוך שנתו ר' אלעזר ור"ש אומרים בחדש בניסן דס"ל כרש"ב דלמנן שמי שבתו ויושין קודם לרגל בל' בסיון כדלמנן בן עזאי לעיל. ככ"ט באלול ר' אלעזר ור"ש לטעמיה דלמרי בחדר בתשרי ר"ה למעשר בהמה: וא"ל לעשר ציו"ט. ופריך ומיפוק ליה דבעינן למיעבד היכרא לחדש וליסן חדא קאמר חדא דבעינן למיעבד היכרא לחדש ולשון ועוד מפני שהוא ציו"ט וא"ל לעשר ציו"ט מ"ט (משום) סקרתא שזובע בעשרי בראש הכנש ואסור לזבוע ציו"ט וקסא בלח"ס נמי אין מעשרי ציו"ט דמנן בצליה ב' בתרא אין מקדישין וכו' ויש למנן הואיל דזמנן קצוב הוא מותר לעשר בשבת דלמנן ר' יוחנן מקדיש אדם את פסחו בשבת וחגיגתו ציו"ט ומפרש טעם לפי שקצוב

תקלין חרתין

שום נתקנו בו ר"א ור"י אם מותר לנטולו בשבת לנעול בו את הדלת כיון שיש תורת כלי עליו: קרעו משמע ככורים נקיע משמע ממלא: **בכנ"ג** זס ע"ה. משום כל הכעוס עליו עע"ז: **הכדיון בחדרי**. כלומר מה שאמרו כך בחדריהו הוא דלפרט ומאי דמדינת לה שאני כועס על ר"א שהוא תלמיד: **נגנם לפניו ר"י ברי"א**. ג"כ לפיכך: **מאי כונו האי**. למה הקפיד כ"כ על ר"א שאומר דבר משמיה ומשני אף דוד בקש עליה דרחמים: **וכי עולם ע"ד של דוד שיאה חי וקיים לעולמים**. והלא כבר נגוריה מיתה לבני אדם הראשון: **בכנ"ג ובכנ"ד**. בכנ"ג ואמרו תהלוותיו ותפילותיו ובכזהמ"ד ואמרו דבר הלכה משמו והיינו עולמים דתפלה חיי שעה ומורה חיי עולם וחס נגד עוה"ז ועוה"ב: **רוחשום**. שאור תמורה היואל מפי האומר מתקשר בהשאלת נפשו ולכן רוחשות שמגיע בשורש ששנה ממנו ככומר של ענבים: **קונידטין**. יין עם דבש: **חמר עטיק**. יין יקן: **דהוא גברא מפסחא**. סגי תנאי ושמא לא דקדק יפס דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך ואמרו בגמ' האי דמחדדנא דחומיה לר"מ מחאורי כו': **חסיס** רבי. וכי מכיר אמה אותו: ר"י. שהוא איש אמונים: **אין דוד**. איידי דלאיידי לעיל מדוד מיימי ליה הכא: **אימתי יבנה**. וחס ידעו מה שאמר הש"י לדוד אמה לא תבנה הבית: **יבא**. לשון שבעה: **כי ימלאו וגו'**. מיימי לה הכא למדנא אף שהיה דוד שמה כ"כ בגנין בהמ"ק אף שימות מר"מ הקדוש ברוך הוא לא עשה כן אלא מלא את ימיו:

הדרין עלך פריק מצרפינ שקלים

בשלשה פקדים כרומים אה שלשה. שהיו מונחים זה כל השקלים: **בפרום**. מפרש בגמ': **וכן גרומם על מעשר בהמה**. שאלו הזומנים קבעו חכמים לגרמ בהמה שנוולדו לאסור באחלה עד שעשר ובפ"ב דברכותו מפרש אמאי קרי ל' גורין אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שאל עשר וטעמא מפרש בגמ' **בן עזאי אומר כו'**. פלוגתאיהו מפרש בגמ' ג' **גב' פרקי לידה**. הנכורות וילדות לפני הפסח והמאחרות קודם עלרת ויש שאין וילדות עד בין עלרת לחג וכנגדם תקנו חכמים שלשה זומנים למעשר בהמה: **כדי שפסא בהמה מלויה לעולי רגלים**. דכיון דאין גורין מעשר בהמה עד פרום הרגלים ומשהי אינשי בהמתן עד אותו זמן דלא לשחטיניהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ומלאא שיהיו בהמות מלויות לעולי רגלים למהן זמן בין לקרבנות: **שלא יבא לידו כל פסח**.

למנן בין עבד תלמידי מר"ש בהגמ"ס: שם: הדרין עלך מצרפינ שקלים

תורה אור השלם
תהלים טז ז
5. רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא: משלי כ ו
6. שיר המעלות ללוד שמחתי באמרים לי בית יי נלך: תהלים קכב א
7. כי ימלאו ימיו ושכתב את אבותיך והקדימתי את ורעך אחרריך אשר יצא ממעריך והקדימתי את מלכותו: ש"ב ז, יב
8. עשה צדקה ומשפט נבחר לך מקדש: משלי כ ג